

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28

Fylke: Sør Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Sensvik

Emne: Drikk til maten

Bygdelag: Sensvik

Oppskr. av: til kvardags.

Gard: Selbekken

(adresse): Isak Selbø
Selbekken

G.nr. 89 Br.nr. 2-3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Kärrmann 77 år

SVAR

Mjölk

Brüken av både nysilt og sküme mjölk har skifta noget i de siste 50 åra. Det er betydelig aukke i mjölkforbrüket, særleg i den siste mannsalder.

I sommervarmen drakk ein för i kda noget mjölk som lekedrikk utan at ein åt. Dette var brüka mest ute på arbeid i onnetidene.

För 70-80 år sea laga ein lekedrikk av säip, sküyr eller mjölksyre blanda med vatn.

I dagligstua på gårdene hadde ein stående en trestamp kaldel "röste" med sådan blandrikk. Der röste ein opp med ein "förrer" - omtrent som en skistar med kängle på, - og försynte sig etter behag. Denslags lekedrikk er ikkje brüka mjölkje nå.

Øl

Himbreggja öl var mest

Siropöl - laga av sirop og
homle med gjør og vatn.

Det vart mest bruka om sommern
i omridene. Oftest vart
det laga tynnare öl kvar gong
dei bruggja.

Kaffe

Ein tok til med å drikkja kaffe
her i bygda eitover 1860-70 åra.

Om ~~ten~~ høve det var kann
siast at økt folkeoplysning og
mere samfersel mellom folket
i by og land var med og lerte
op folk til nye skikker b.t. og så
til å drikkja kaffe.

Eitover 1880-90 åra vart kaffe
å rekne for kvardagsdrikk.

Middels kaffedrikkere klarr sig
med 3-4 kaffemål om dagen.

Til disse tall må ein rekne pluss
eller minnus etter de individuelle
behov.

Den vanlege måten ein lager kaffe
på er at ein har malen kaffe opp i
varmt vatn og lar den koke en
liten stund, dels står den også
og traktar og klarnar litt for den
serveres. For i tida brukte ein
også noget som kallast kaffe tilsetning
(Bakeri) mistnok for å sette en mørkere
farge på drikkjen og for å spare
noget på den ekte kaffen.

Salt og klåreskinn o. l. brukast sjelden nå. Ein setter pris på ^{ta}arkaffen klar. Vanleg bygdafolk spår ikkje i kaffegrut. Det var før i tida at taturkjøringar dyrket denne "Künsten", men de nemere reglar er ukjent for os.

Ein brukar sukker til kaffin og dei vert kjøpt ferdige. Før brukar ein mest kandis, brunsukker, hogd- eller kløpt sokkertopp.

Nå brukast mest raffinade og tabletter. Vanleg har ein fløyte eller fersk-mjølke op i kaffin. I mangel av fløyte brukast også vispa egg.

Te.
Ein drikker ikkje te til kvardags. Den er mest helgdagsdrikk og ellers en avveksling no og da. Under siste verdenskrig vart bruk av te og annen erstatning avka noget og ymse heimlaga planter vart også nytta da. I normale tider er det ikkje vanleg å laga te av heimlaga planter.

Brennevin:

Nå for tida drikker ein ikkje brennevin til kvardags. For 70-80 år sea var det enkelte folk som brukar noget brennevin ved ekstaa arbeid f.eks. i områtidar om sommaren og når dei var ute i sterk kulde om vintertid o.s.l.

14
För i tiden varit det också brukat
med ymse dagnadsarbete.

Njare driktke.

Det vert no brukat mjølkje, njare
driktke emu för t.d. kjøpeøl volderøl,
sellers, brüs og andre sorter til
kvardags. Dette er serlig i som-
mervarmen og ved dagnad eller
annet ekstra arbeid.

Ein kjøper nå brüspulver
og blander iet i vatn. Ymse
sorter borsaft blandes også i
vatn og blir bruket til kvar-
dagsdriktke